

LAKIALOITE 77/2007 vp

Laki opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa, joka on rinnakkaisesitys hallituksen esitykselle HE 64/2007 vp, ehdotetaan opintotuen 50 euron lapsikorotusta.

PERUSTELUT

Vastuullinen väestöpolitiikka edellyttää tarttumista niihin syihin, jotka heikentävät opiskelijoiden mahdollisuuksia lasten hankintaan. Toiveita saada lapsia on tuettava siinä iässä, jossa lastensaanti on vielä mahdollista. Ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut vähitellen ja on nyt 28 vuotta. Yliopisto-opiskelijoilla eli noin kolmasosalla ikäluokasta se on siirtymässä reilusti yli 30 vuoden, mikä lisää lapsenhankintaan liittyviä terveydellisiä ongelmia ja lapsettomuutta. Yli 35-vuotiaiden ensisynnyttäjien määrä on noussut kymmenessä vuodessa lähes 50 prosenttia, kun paras synnytysikä olisi noin 25 vuotta. Maisteriksi valmistutaan keskimäärin 28-vuotiaana. Hyvin koulutetut naiset ovat muita useammin lapsettomia. Lapsiin on aikaa ja varaa liian myöhään. Lasten hankinnan ajoituksella on merkitystä sekä vanhemmille, lapsille että yhteiskunnalle.

Kaksikymppisistä kahden lapsen vanhemmista peräti 45 % uskoo hankkivansa vielä lisää lapsia, kun taas kolmikymppisistä niin uskoo 22 %. Tuloksista voidaan päätellä, että mitä myöhem-

min perheellistyy, sitä vähemmän lapsia aiotaan hankkia jatkossa. Siksi on kiireesti tuettava taloudellisia mahdollisuuksia lasten saamiseksi nykyistä nuorempana ja lisättävä myös monilapsisten perheiden tukea. Tulevaisuuden eläkemaksuista ja sosiaaliturvan rahoituksesta selviämiseksi tarvitsemme myös suurperheitä. Uusimman perhebarometrin mukaan nuorena perheellistyneet naiset katsovat, että parhaat yhteiskunnan toimet, joilla edistettäisiin perheellistymistä ja lapsiperheiden hyvinvointia, ovat opintotuen lapsikorotus, perusäitiyspäivärahan korotus työttömien peruspäivärahan suuruiseksi ja lapsilisän huomattava korotus.

Äitiyden mahdollisuutta ei tulisi sitoa liian tiukasti ansioihin. Vanhempainrahan määräytyminen tulotason perusteella ei kannusta lasten hankintaan opintojen aikana. Tavoitteen opiskelun ja perheen paremmasta yhteensovittamisesta pitäisi olla yhtä itsestään selvä kuin työn ja perheen yhteensovittaminen. Kyse on väestöpoliittisesta ongelmasta. Perheen yhteiskunnallinen merkitys on huomattavasti suurempi kuin tä-

mänhetkisistä toimenpiteistä perheiden hyväksi on arvioitavissa. Kyseessä ei ole ainoastaan hyvinvointi nyt vaan myös suomalaisen väestön ja kulttuurin tulevaisuus. Suomen vanhushuoltosuhteen ennustetaan olevan Euroopan heikoin vuonna 2020. Väestön ikääntyminen on tulevaisuutemme suurimpia ongelmia. Lapsiperheet ovat yhteiskunnan kannattavin sijoituskohde, sillä panostus lapsiperheisiin turvaa yhteiskunnan kilpailukyyn, jatkuvuuden ja hyvinvoinnin rahoituspuolelta jatkossa.

Opintotuen määrään ei vaikuta se, onko opiskelijalla huollettavia lapsia. Lähtökohtana on ollut, että perheellistymisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat perhepoliittisten tukien kautta hoidettaviksi ja opintotuen tehtävänä on yksilön kouluttautumisen tukeminen. Kuitenkin esimerkiksi työttömyyspäivärahassa otetaan huomioon elatusvelvollisuus, vaikka kyseessä ei ole perhepoliittinen tuki. Tästä periaatteesta tulisi väestöpoliittisista syistä joustaa myös opiskelijoiden

kohdalla ja tukea perheellisiä opiskelijoita korottamalla opintorahaa.

Opintotukea saavia naisia on vuosittain noin 170 000. 19—34-vuotiaista opiskelijanaista noin 8 %:lla on lapsia, eli elatusvelvollisia opiskelijanaista on karkeasti arvioiden 13 000. Elatusvelvollisista miesopiskelijoista ei ole lukua, mutta voidaan arvioida, että 5 %:lla on lapsia. Opintotukea saavia miehiä on vuosittain noin 125 000, joten elatusvelvollisia heistä on noin 6 000. Tukikuukausia käytetään vuodessa kymmenkunta. Jos 20 000 opiskelijavanhempaa saisi tukeensa ehdotetun korotuksen, kustannukset olisivat vuositasona noin 10 miljoonaa euroa.

Aloite on osa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 11 §, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 20 § ja 27 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 § laeissa 345/2004 ja 792/2007, 16 §:n 1 momentti laissa 408/2005, 17 §:n 1 momentti ja 20 § laissa 345/2004 sekä 27 §:n 4 momentti laissa 734/2001 sekä lisätään 11 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 345/2004, uusi 5 kohta, 25 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1099/2000 ja mainitussa laissa 345/2004, uusi 4—6 momentti seuraavasti:

11 §

Opintorahan määrä

Jollei 3 tai 4 momentista taikka 17, 19 tai 20—22 §:stä muuta johdu, opintorahan määrä kuukaudessa on:

1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 55 euroa korkeakoulussa ja 38 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias, sekä 122 euroa korkeakoulussa ja 80 euroa

muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;

2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 145 euroa korkeakoulussa ja 100 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias;

3) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle korkeakoulussa 298 euroa ja muussa oppilaitoksessa 246 euroa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta;

4) avioliitossa olevalle opiskelijalle korkeakoulussa 298 euroa ja muussa oppilaitoksessa 246 euroa;

5) elatusvelvolliselle opiskelijalle korkeakoulussa 348 euroa ja muussa oppilaitoksessa 296 euroa.

(2—5 mom. kuten HE)

16, 17, 20, 25 ja 27 §
(Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2008.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Tallqvist /kd
Päivi Räsänen /kd
Sari Palm /kd

Leena Rauhala /kd
Bjarne Kallis /kd
Toimi Kankaanniemi /kd